

[Poul Møller.]

ikke klogere, end at regeringen havde accepteret, at der her var tale om tvangsmæssig ejendomsafståelse, dengang man i 1961 bøjede sig for vort krav om udsættelse, og jeg var ikke klogere i september 1964, da det nye lovforslag endnu ikke var blevet fremsat. Under udvalgsbehandlingen har vi imidlertid flere gange stillet den høje regering det spørgsmål, om man betragtede forslaget som ekspropriation eller ikke ekspropriation, og regeringen har udtalt, at den ikke betragter forslaget som ekspropriation. Herved er der sket en ændring i forhold til den faktiske bedømmelse, vi havde, da man gik med til udskydelse. Man betragter altså stadig fra flertallets side — det blev også mange gange fremhævet af det ærede medlem hr. Dupont — dette som værende et ikke ekspropriativt indgreb i ejendomsretten.

Vi vil da og har da ret til — her kan jeg henvise til professor Ross' artikel i Ugeskrift for Retsvæsen den 21. maj 1961 — hvis statsministeren, hvis regeringen, hvis flertallet betragter det som værende et ikke ekspropriativt indgreb, at anvende grundlovens § 42 og forlange en folkeafstemning. Vor opfattelse, et mindretals opfattelse af, hvorvidt der foreligger ekspropriation eller ikke ekspropriation, er ikke afgørende for anvendelsen af det retsmiddel, mindretallet må bruge; herfor er alene flertallets opfattelse afgørende.

Men jeg vil gerne føje til, at dette lovforslag jo også indeholder indgreb, der er — også efter vor opfattelse — af ikke ekspropriativ karakter, hvor det ikke drejer sig om tvangsmæssig ejendomsafståelse, nemlig for så vidt angår statens egne samlinger i det kgl. bibliotek. De skindbøger, der skal udleveres af det kgl. biblioteks ejendom, er statens ejendom. Her drejer det sig ikke om ekspropriation, og her må mindretallet naturligvis være i sin ret til at forlange folkeafstemning. Det er også fremgået af lovfortolkningsrapporten af grundlovens § 42, at det, at man i en lov sammenblander ekspropriative med ikke ekspropriative bestemmelser, ikke kan berøve mindretallet muligheden for at anvende folkeafstemningsadgangen efter grundlovens § 42.

Folkeafstemning er derfor både en stats-

retlig og en naturlig udgang. Bedst ville det have været, om vi havde kunnet enes om at gennemføre en sådan folkeafstemning. Men jeg vil gerne opfordre de medlemmer, som eventuelt stemmer ja til lovforslaget, til at overveje, om de ikke selv alligevel burde tilslutte sig folkeafstemningsønsket, fordi det dog kan betyde noget, at de accepterer folket og vælgerne som de eneafgørende for, hvorvidt der skal udleveres en gave fra det danske folk til det islandske folk af det omfang, som lovforslaget her er udtryk for. Jeg ville synes, at det var en rimelig konsekvens af deres egne betragtninger om de folkelige synspunkter, at de gik med til en sådan folkeafstemning. De kan jo gøre det enkeltvis eller gøre det samlet. Jeg vil gerne sige, at det ærede medlem fru Ellen Strange Petersen har en liste, hvor alle de medlemmer kan tegne sig, som ønsker det, medlemmer, som ønsker en folkeafstemning om denne sag.

Den konservative folketingsgruppe er, som jeg nævnte det ved anden behandling, stadig villig til forhandling, vi er stadig villige til en realitetsbehandling af dette lovforslag, som kan finde sted, uden at vi skal være bundet af et løfte, der er givet i 1961 af den daværende regering. Vi fremhævede ved anden behandling, at vi er rede til at forhandle med flertallet om en nordisk, en fælles nordisk løsning af denne sag — det vil jeg gerne fremhæve her — hvis folkeafstemningens nordiske perspektiv, som statsministeren omtalte, skal komme frem. En fælles nordisk løsning er vi villige til at arbejde med på, og vi er også villige til, hvis dette skulle blive afvist, at arbejde for, at samlingen gøres til dansk-islandsk fælleseje, således som den daværende regering i 1954 arbejdede for. Vi ville i og for sig betragte det som en rimelig løsning på en række diskussioner mellem Danmark og Island om denne sag, at den blev løftet op over det nationale, og at vi skabte et fællesskab og et fælleseje om denne sag i respekt for og i fuld opfyldelse af den fundats, der blev stadfæstet i 1760.

Skulle vi ikke kunne komme igennem med dette synspunkt, har vi endelig som det tredje henstillet til flertallet, på samme måde som Den arnamagnæanske Kommission har gjort det, at overveje, hvorvidt